

کیپٹل ازم دے لئی پروٹسٹینٹ خصوصیت (رونلڈ کاہر)

بقول ایڈیٹر: ڈاکٹر رونلڈ ایل کاہر نے تبلیغی بنیاد دے لئی گرسٹی معاشی نظام دی ناکامی تے مسیحی تے مسیحی ماہر معاشیات دے موضوع اُتے تقریر کیتی۔ کیہ اوہ جان دے نیں کہ اوہ کیہ کر رہے نیں؟ جیڑی کہ ساڈی ویب سائٹ دی کو لیکشن نمبر اک توں نقل کیتی جاسکدی اے۔

مسیحی معشیت داتعارف

واشنگٹن (امریکی) جیڑے کہ پروٹسٹینٹ مسیحی نیں۔ اوہناں نوں چاہید اے کہ اوہ بائبل دے پیش کیتے ہوئے معاشی نظام دی تائید کرن بجائے کہ اوہنوں تباہ کرن جیویں کہ اوہ لگاتار کر دے آئے نیں۔

مبشران انجیل، سیمزری دے استاد تے دو جے پروٹسٹینٹ لکھن والیاں نے کیپٹل ازم دی مخالفت وچ کوئی کسر نہیں چھڈی۔ اوہناں دی مخالفت دی وجہ بوہتی تے قیاس کردہ اخلاقی سطحوں سن کہ کیپٹل ازم حرص، خود غرضی، اجارہ داری تے غریباں تے ظلم و ستم نوں فروغ دیندیاں نیں۔ جد کہ اوہ لوک (واعظین) جیڑے دو جیاں نوں فری مارکیٹ یعنی ذاتی کاروبار توں منع کر دے سن تے خود اوہناں جاری رکھیا ہو گیا اے۔ کیپٹل ازم کہندے نیں کہ ہن وقت اے کہ حکومت معشیت دے استحکام، آمدن تے دولت دی منصفانہ تقسیم دے فروغ لئی اپنی مداخلت نوں عمل وچ لیاوے۔ پروٹسٹینٹ تے رومن کیتھولک سیمزریاں دی مصالحت (سرورے) وچ، جان گرین تے کیون سکیمزنگ نے دیکھیا کہ چالی فیصد جواب دین والیاں نے گھٹ اجرت دین دی حمایت کیتی تے آکھیا کہ حکومت فیر آمدنی نوں تقسیم کرے۔ مثلاً فاشٹ، وڈیاں سیمزریاں وچ ایہہ آکھیا جا رہیا اے کہ حکومت ایس معاملے بارے کھلا ذہن کر کے سوچے۔

ایہناں ساریاں بحثاں تے تقریراں وچ اک شے دی کمی ایں کہ ایہہ کیپٹل ازم دی بے غرض تعریف نہیں دیندیاں۔ سیٹنا گریوز ایس طراں دی تعریف کردیاں ہوئیاں آکھدی اے کہ کیپٹل ازم اک انج د معاشی نظام ایں جیدی بنیاد جائیداد تے ذاتی ذاتی پیداوار تے ضروری اجزا نیں۔ ری جینٹ یونیورسٹی وچ انٹرنڈ سپینسری سٹڈیز دے پروفیسر کریگ گے نے دو گروپاں، کرائیٹ تے کرپشن لیفٹ دے وچکار ہون والی بشارتی بحث نوں مختصر طور تے بیان کرن دی کوشش کیتی اے۔

کرپشن لیفٹ، گے دے مطابق کیپٹل ازم دی تعریف انج کردا اے کہ ایہہ اک منطقی نظام اے جیڑا کہہ ارض دی معاشی، معاشرتی تے سیاسی حقیقتاں نوں گھیرے ہوئے اے۔ جیڈے وچ اک نکاجیا گروپ اپنے آپ نوں برگزیدہ جان دیاں ہوئیاں بوہت دلیری نال انسانیت دی اکثریت نوں دباؤ دتا اے۔

کرپشن رائیٹ آکھدا اے کہ کیپٹل ازم پرائیویٹ تاجراں دا انج داپیداواری نظام ایں جیڑا دولت پیدا کرن داتشاندار طریقہ کار دسد ا ۴ اے تے ایہنے ذیادے بوہت سارے حصیاں نوں بہتر بنا دتا اے۔

غور کرو، دونوں تعریفاں اخلاقی نتیجہ رکھدیاں نیں۔ پہلی کیپٹل ازم نوں منفی، عدمِ صحت دے نتیجے دے نال ظلم تے استحصال دے روپ وچ پیش کردی اے۔ جدوں کہ دوجی تعریف غیر یقینی مثبت سبق، شاندار پیش کردی اے۔

گے دونوں گروپ دے وچکار

درمیانی راہ لبھن دی کوشش کردا اے تے اوہ ایہہ آکھدیاں ہونیاں اوہناں اُتے نکتہ چینی کردا اے۔ اقوام متحدہ دیاں یمنریاں وچ معاشی تعلیم دی سطح (جان گرین تے کیون سکیمزنگ۔ اگست 2001 معاشی پرسن ازم دامرکز، مذہب تے آزادی دامتالعه کرن لئی ایکشن انسٹیٹیوٹ اک رومن کیتھولک تنظیم اے۔

فری مارکیٹ اکنامکس: اک بنیادی کاری، (ٹینا، بی گریوز) اکنامکس تعلیم دی بنیادی آئی این سی 1984:2270
 آزادی تے انصاف کاہدے لئی؟ گریگ ایم۔ گے 3
 کیپٹل ازم اُتے تازہ گل بات انجیلی تناظر وچ۔ 1991
 گے۔ 423.22

گے۔ 65 گے مسیحیاں نوں دو گروپاں وچ ونڈا اے۔ 5
 راسخ العقیدہ حریت پسند، جیڑے شخصی آزادی اُتے زور دیندے نیں۔ 1
 تے دوجے فیر تعمیر کرن والے جیڑے ساری ذنیانوں رُب دی حاکمیت وچ دیندے نیں۔ گے کہندا اے کہ کجھ مسیحی حریت پسند تے تھیونومسٹ ۲ کیپٹل ازم نوں فطرتی قانوناں دی زونال ویکھدے نیں۔ اسیں ایس باب وچ فطرت دے قانوناں دی گل بات کراں گے۔
 مسئلیاں دی وضاحت تے قانون۔

فطرت لئی ویکھو جان ڈیلوروبن

قانون دی فطرت دے نال کجھ مسئلے، کیپٹل ازم تے آزادی وچ (تمثیلی بنیاداں 2006
 دی کرپشن رائٹ نے اکھر (لیاقت) نوں وکھرے طریقے نال ورتیا اے۔ ایہہ اک شے نوں دوجی اُتے ترجیح دین لئی اے اے یاں نقدی، دولت نوں ظاہر کرن لئی یاں کسے شے دی عظمت دے لئی ورتیا جاندا اے۔
 ایس اکھر دی ہور وضاحت لئی ویکھو، گے۔ گیلس (لیاقت دے بارے غلط فہمیاں) دی فری مین، آزادی اُتے خیالاں دا اظہار، اکنامکس تعلیم
 دیاں بنیاداں، ولیم 58، نمبر، 4، 2، 1 بقول گورگن کلارک
 جدوں اکوای اکھر دے کئی سارے معنی دتے گئے ہون تے غلط فہمیاں ضرور پیدا ہوندیاں نیں۔

(تعلیمی بنیاداں 25، 1998) مزید دیکھو۔ گورگن کلاہرک تھیالوجی دا بچاؤ۔ (ٹریڈنی فاؤنڈیشن 2007، 48، 49)

دونوں دی لیفٹ تے رائٹ جدید کیپٹل ازم دی تصویر پیش کرن وچ ناکام ہو چکے نیں۔ دی لیفٹ نے کیپٹل ازم دی دولت پیدا کرن تے مادی غربت نوں گھٹ کرن دی قابلیت نوں یکسر نظر انداز کر دتا اے تے دی رائٹ نے کیپٹل ازم دے روایتی تہذیب نوں وکھ کرن تے روحانی غربت نوں بھڑکائون دے کردار توں اگھ چرائی اے ایہہ ایہناں اوکھائیں ایں۔ فیروی ایہنے ذہین واعظین سیاسی معیشت دے ایشوائے کافی کم کرن دے باوجود دونوں گروپ دی رائٹ تے دی لیفٹ وچ درمیانی راہ نہیں لہ سکے۔

جد کہ دونوں مسیجی گروپ دی رائٹ تے دی لیفٹ نے کیپٹل ازم دی کوئی نہ کوئی تعریف ضرور دتی۔ گے نے ایہدے اتے کم نہیں کیتا تاہم اوہدی رائے ایہہ ناموافق نہیں ایں۔

بیلریونیورسٹی کاروبار دی اخلاقیات دے پروفیسر رچرڈ چیونگ نے کیپٹل ازم دی مخالفت وچ کتاب کیتی تے خود ای شائع کیتی۔
جیہدا عنوان ایہہ سی۔ منڈی وچ مسیحیاں دا سلسلہ بائبل دے اصول تے معیشت، بنیاداں۔

ایس کتاب دے بارے ڈھکے چھپے اعتراض کر دیاں ہوئیاں بوہت سارے لکھاریاں نے اپنے خیالاں دا اظہار کیتا مثلاً ۸
کیپٹل ازم غریباں دے لئی بائبل مقدس دی ہدائتاں نوں نظر انداز کر دی اے۔ ۱

کیپٹل ازم اکثر اجارہ داری بنیاد تے غریباں دا معاشی استحصال کر دی اے۔ ۲

معیشت دی منڈی وچ حکومت دی مداخلت نوں ایہہ کہہ کے ٹھیک قرار دے دتا جاندا اے کہ انسان فری طور تے کمزور اے۔ ۳
کجھ معاشرے فری مارکیٹ دی حمایت وچ نہیں نیں۔ ۴

رب غربت دے بارے فکر کر دا اے ایس لئی غریباں نوں خوشحالی دے لئی حکومتی اقداماں نوں سراہیا جاندا اے۔ ۵

فلاح و بہبود دے حوالے نال حکومت ٹھیک کم کر رہی اے یاں غلط۔ ۶

ایہہ اک تجرباتی سوال اے جیہدے اتے بائبل وی چپ اے۔ ۷

بائبل مقدس کسے وی خاص معاشی نظام دی تعلیم نہیں دیندی۔ ۸

جنھے وی لکھاریاں نے کیپٹل ازم اتے لکھیا اے اوہناں نے اوہدے منفی پہلوواں اتے وی روشنی پائی اے۔ ۹

اک بشپ صاحب دی ویب سائٹ (ویٹون لائن آرگنائزیشن) اُتے تازہ مضمون جیہدا کہ عنوان سی کیپٹل ازم تے بت پرستی وچ گہری وابستگی وچ جنھی انگلی کیپٹل ازم دے خلاف چلی گئی اے اوہدے توں کتے بوہتی رابرٹ سنیڈرز نے اوہناں تنقید دا نشانہ بنایا اے۔ اوہ دلائلاں نال قائل کردا اے کہ کیپٹل ازم بت پرستی نوں ودھارہتی اے تے جیویں ای مسیحی لوک ایس گل نوں سمجھ لین گے اوہ گمراہ کرن والی حیاتی نوں خیر باد آکھ دین گے۔

۷۷، ۱۱۵

(۸۔ چرچ ڈیویونگ منڈی وچ مسیحی بائبل دے اصول تے معیشت دیاں بنیاداں (نیو پریس ولیم 2-1989)

۹۔ چوونگ 242، 138، 135، 126، 99، 100، 77، 70، غور دے لائق اقوال رونلڈ ناس اور کیلون بیسز۔ ۹

ای کیلون بیسز بیان کردا اے کہ اکنامکس مختلف لوکاں دا انتخاب کیتا ہو یا اوہ مشغلہ اے جیڑا اوہناں نوں پیداواری تے منافع دین والے ذریعیاں دے بارے دسد اے۔ ویکھو چوونگ ۱۶۹ بیسز ۸۷۔ انیسویں صدی دا انساں کو پیڈیاٹھینا تے مارکس دو نوواں کیپٹل ازم نوں اکوای نظر نال ویکھدے نیں۔ جیدے وچ مزدور اپنی زمین نوں اپنے کنٹرول وچ رکھدے نیں کہ حکومت ساریاں دی ترقی لئی ایہنوں ورت دی اے۔

۔ روبرٹ بے سینڈرز پی۔ ایچ۔ ڈی تھیولوجن تے ایکٹر آف سینٹ مارکس چرچ جیکسونول، فلوریڈا، اوہدی ویب سائٹ اے۔ ڈبلیو ڈبلیو ڈبلیو سینڈرز آرگ۔

سینڈرز دیاں دلیلاں دلچسپ موڈ رکھدیاں نیں۔ ظاہر آلوک اشتہار انگیزی وچ کٹپتلیاں نیں۔ جنہاں نوں اجارہ دار ورت دے نیں۔ ہور اوہ آکھدا اے کہ جدوں لوک اوہناں دے ہتھوں کٹ پتلیاں بن جاندے نیں تاں اوہ اوہناں نوں مختلف حصیاں وچ منافع کماؤن لئی گھل دے نیں۔

اشتہار بازی دے بارے تفصیل نال جانن لئی ویکھو (جیری کریک پٹرک)۔ اشتہار بازی دا دفاع۔

ٹی ایل بے بکس 1994 اشتہار بازی انسانی رویے نوں اپنے قابو وچ کر لیندی اے

۔ سینڈرز عبادت لئی پوجا دا اکھر ورتدا اے۔ ایہہ نظریہ بائبل مقدس دے نظریے دے بالکل اُلٹ اے کہ انسان رُب دی شکل اُتے اے۔

(۔ دیکھو گارڈن کلاک، دی سیلبل ڈاکٹر دائن این آف مین۔ (دی نیٹھی فاؤنڈیشن 1984)

۔ سینڈرز ۳-۱۵

سینڈرز بیگنزم نوں فطرتی طاقتاں تے قوتاں دی پوجا قرار دیندا اے۔ اوہ آکھدا اے کہ آج دے دور وچ بیگنزم چن تے تاریخاں نوں رُب منن توں گھٹ نیں نیں تاہم اشتہار بندی کفر اے کیوں بے ایہہ وی بیگنزم دی طراں گھٹ نیں۔ تاہم بیگنزم کفر اے کیوں بے ایہہ وی انسان

نوں دنیاوی تسکین لئی اُبھاردی اے۔ بالکل او سے طراں ای جیویں ابلیس بیابان وچ بیسوع نوں ازماؤند اے سینڈرز دعویٰ کردا اے کہ معاشرے وچ اخلاق دے گھٹن دی وجہ اشتہار بندی اے تے ٹیلی ویژن دی ایجاد اے۔

اوہ پورے یقین نال آکھدا اے کہ ہر طراں دی اشتہار انگیزی منطقی دلائلاں تے واقعی حلال تے جائز اے اوہدی بجائے خوف، خواہشات تے نفس نوں تحریک دیندی اے۔ تاہم اوہ اوہناں قانوناً جائز اشتہاراں دے وی خلاف اے جیڑے خریداراں نوں چنگلیاں تے سستیاں شیواں دے بارے دسدی اے۔

قدیم رباں نوں پوجن دی بجائے آج وی لوک شعوری تے لاشعوری طور تے مادیت تے دوجے بتاں دی پوجا کر رہے نیں۔ مثال دے طور تے غیر نکلاں دے ولوں بم سٹناتے ہوئی جہاز وچ ڈاک دے عملے نوں سوہنی وردی پاوون تے سخت تنقید۔

سینڈرز ایہہ مفہوم وی دیندا اے کہ سارے طراں دی اشتہار انگیزی بھادیں اوہ کسے وی طراں دی ہووے بت پرستی دے سانویں اے جیڑی لوکاں نوں شیواں دی خریداری واسطے قائل کردی اے۔ تے اشتہار دی بدترین شکل لوکاں نوں غیر ضروری جنگاں لڑن ول قائل کرنا اے۔ لوک کٹ پتلیاں بن چکے نیں منطقی فیصلے کرن دی قوت کھو چکے نیں۔

اسیں سینڈرز نال بالکل متفق آں کہ ساڈا معاشرہ اخلاقی انحطاط پذیر دی داشکار اے۔ پراہیہ گل ایہنی قبول کرن دے لائق نیں کہ اشتہار صرف منفی تاثر دیندے نیں معاشرتی ابتری اشتہار انگیزی دی وجہ توں نیں بلکہ پروٹیسٹنٹ اصلاح دے مدھم ہوئے اثرات نیں۔ اصلاحی تھیالوجی دی حقیقی روح نوں ختم کر دتا گیا اے۔ بائبل دی تعلیم نوں چیلنج کیتا گیا اے۔ نهن روم نوں ایمان دادشمن نیں بلکہ صرف اک مسیحی فرقے دی نظر نال ویکھیا جان لگا اے۔ اک واری بائبل تے الہیات نوں چیلنج کرن دی وجہ توں لگاتار سیاسی تے اخلاقی تباہی ہوندی گئی تے سارے داسارا معاشرہ بُری طراں معاشی گراوٹ دی زد وچ آگیا۔

جیڑے مغرب وچ خوشحالی تے آزادی لیائے سی، جیداڈ کر میکس و بیرٹ تے دوسرے لکھاری کردے نیں ۱۸

معاشرے وچ ایس تباہی دے اثرات بوہت دیر تیکر رہے تے سینڈرز دے دعویٰ دے الٹ اوہدا اشتہار انگیزی نال کوئی تعلق نیں۔ اگر کیپٹل ازم اک غیر اخلاقی نظام اے تے باقی سوشل ازم رہ جاندا اے یاں فیر فیکزم دا نظام اپنایا ہو یا اے۔ مغرب دیاں قوماں نے تے آر سی سی ایس دے تحت فیکزم دا نظام اپنایا ہو یا اے جیہدے وچ جائیداد لوکاں دی ای رہندی اے پڑ حکومت اوہنوں کنٹرول کر کے ساریاں بھلائی لئی ورتدی اے۔

عارضی طور تے اشتہار انگیزی بارے اپنی گل بات نوں اک پاسے رکھدیاں ہوئیاں سینڈرز جنگ، کیپٹل ازم تے بت پرستی دے وچکار گہرے رشتے تے اپنے تحقیقی دلائل پیش کردا اے۔ اوہ آکھدا اے کیپٹل ازم تے نہیں پر اوہ معاشرہ، تے انسانی دل جیڑا گمراہ کن جذبات رکھدا اے

اوه جنگ داباعث بن دااے۔ بظاہر معاشرہ (اجتماعی مغاستہ) تے لوک وی بٹاں دی پوجا ول دھیان رکھدے نیں جیڑا جنگ دی سوچ دی تخلیق کردااے۔

تے ہور سینڈرز جنگ، کیپٹل ازم تے بت پرستی دے بارے اپنے پچھلے بیان نوں دہراؤندیاں ہونیاں آکھدااے کہ۔ کیپٹل ازم وچ لوک منڈی، گھٹ دھاڑی تے خام مال تے وڈیاں کارپوریشن دے ناجائز تعاون نال کافی منافع کماندے نیں جیڑے جنگ داباعث بن دااے۔ اوه اپنیاں حکومتاں نوں استعمال کردے نیں کہ اوه ترقی پذیر نلکاں نوں کیپٹل ازم اصولاں دی پیروی لئی مجبور کرن۔ سینڈرز نہ تے کیپٹل ازم دے نظام نوں بیان کردااے تے نہ ای ایہہ دسد ااے کہ ایس نظام دے اصول کیڑے کیڑے نیں۔ اشتہار انگیزید دی گل ول فیر آمدیاں ہونیاں سینڈرز دسد ااے کہ ایہہ بالواستہ تے بلاواستہ دونوں لحاظاں نال خریدن والے نوں نہ صرف پیداواری خرید دے لئی بلکہ سیاسی حمراناں دی جنگ پالیسی دی حمایت لئی وی قائل کردااے۔ انجنگلدااے جیویں اوه مارکس دی زبان بول رہیااے۔

اپنے مضمون وچ سینڈرز نہ تے صاف طور تے مارکس ڈائیلک تے گل کردااے تے نہ ای مارکس معاشیات دے نظریے اُتے گل کردااے۔ تاہم اوہ دیاں کافی ساریاں تجویزاں مرکس تے لینگس (کیمونسٹ مینی نیو 1848) نال ملدی جلدی اے۔ اپنے کیمونسٹ مینی فینومارک تے لینگس لکھدے نیں۔ اُمرائے مہم کاری دے ذریعے نال عالمی منڈی وچ پیداوار تے فروخت دے لئی جیڑا کردار ادا کیتااے اوه ہر ملک لئی محب کائنات وِر گااے۔ ایس سے جیویں منڈی وچ پیداوار وِدھ رہی اے او سے طراں ای لوڑاں وی وِدھ رہیاں نیں ایہتوں تیکر کہ دستکاری وی لوڑاں دی تسکین واسطے گھٹ اے۔ اسی لئی مشینری تے ٹیم دونوں نوں پُر انقلاب بناوناں ہووے گا دستکاری لئی مافوق الفطرت تے صنعتکاری دے لئی متوسط طبقہ تے نوں مشینری نوں استعمال وچ لیاوناں ہووے گا۔

امیر لوکاں نے اپنی تیز رفتاری نال عالمی منڈی تے فروخت دے لئی جیڑا کردار ادا کیتااے اوه ہر اک ملک لئی گرفتار اے اوہناں نے صنعتکاری نوں روٹ لیول تے مضبوط کیتا۔

میکس ویر، پروٹیسٹنٹ اخلاقیات تے کیپٹل ازم دی روح (چارلس سکا بنز دے پتر 1958 پروٹیسٹنٹ فلاسفی نے مغرب وچ آزادی تے کیپٹل ازم دے حوالے نال جیڑا کردار کیتا اوہدی میکس ویر نے بوہٹ وضاحت نہیں کیتی تے ایسے ای گل تے جان روبنز روشنی پاوندااے۔ ویر پروٹیسٹنٹ اخلاقیات نوں تے بیان کردااے پُر اوه پروٹیسٹنٹ الہیات تے سیاسیات دی فلاسفی نوں واضح نہیں کردا جنھے کیپٹل ازم تے آزادی (دے فروغ لئی معاشی، معاشرتی تے سیاسی سطح تے اپنا کردار ادا کیتا۔) (روبنز آزادی اور کیپٹلزم 345

جان روبنز نوں دَور دے دو مورخین ڈونلڈ دے لئی تے ڈوگلز تور تھ دا ذکر کردااے جنہاں نے پروٹیسٹنٹ اصلاح تے جدید آزادی وچ 17 (تعلق نوں دیکھیااے۔) (کیپٹلزم اور آزادی 345

۔ لورینی بوئسنز مغربی نلکاں دی خوشحالی تے سیاسی آزادی اُتے اصلاح تے کیلون ازم دے اوہناں گہرے اثراں دی گل کردااے 18

اجیڑے رومن کیتھولک ازم دے نال موازنہ کرئیے دور وچ ایہناں نکالاں اُتے پئے۔ جیکر اسیں انگلینڈ، سکاٹ لینڈ تے امریکہ وِرگے نکالاں افرانس، چین تے اٹلی وِرگے نکالاں نال موازنہ کرئیے جیڑے کیپٹل ازم توں بچے رہے تاں اسیں اوہناں نال عملی نتیجیاں دا چنگی طراں اندازہ کرپاواں گے۔ رومن کیتھولک نکالاں وچ معاشی تے اخلاقی دباؤ ایہہنی زوال پذیری لے کے آیا کہ ایہناں نکالاں وچ شرح پیدا ایش داوی نقشہ بدل کے رہ گیا۔ جدوں کہ دو بے نکالاں وچ آبادی کافی حد تیکر ودھی اے۔ (سرنوشت، پریسیٹیورین تے نویں اشاعت کمپنی کی اصلاحی تعلیم، 1932-420-421)

۔ آئین تے بائبل دی اخلاقیات توں ذوری اَن گنت جنگاں، تباہ کاریاں تے غربت دی وجہ بنی۔ استحصاں تے مروجت بینکنگ کرپشن دی 19 وجہ بنی۔ بینکاں دا مقصد حکومت دا ٹیکساں دے رائیں مدد کرنا اے۔ بائبل سانوں لین دین تے ناپ تول وچ دیانتداری دا سبق دیندی اے۔ حکومت دی ڈمے داری بینکاں دے نظام نوں چلان دی نہیں بلکہ جیڑا آئین دی لاف ورزی کرے اوہناں نوں سزا دین دی اے۔ سارے حکومتی اداریاں تے مرکزی بینکاں وچ بائبل دی تعلیم دے اُلٹ کماں دیاں وجوہات استحصاں تے مراجعت اے۔ آرسی سی ایس دی اپنی تاریخ دس دی اے کہ کاروبار تے ذاتی جائیداد دے حوالے نال فیسکیزم تگے آرسی سی ایس دی تعلیم اکوای رہی اے۔ جیدے لئی مختلف پاپائے اعظماں نے معافی وی منگی۔ مائیکل نووک تے ٹوم وڈز دعویٰ کر دے نیں۔ کیتھولک اخلاقیات تے کیپٹل ازم دی روح (فری پریس، میک میلان 1998) 11 ہور دیکھو۔ تھامس ای وڈز۔ مغربی تہذیب نوں کیتھولک چرچ نوں کیوں تعمیر کیتا (ری جینی اشاعت 2005) پروٹیسٹنٹ اصلاح دی نسبت کیپٹل ازم دیاں جڑاں بوہتیاں آرسی سی ایس اخلاقیات نال ملدیاں نیں۔ ذاتی جائیداد وچ کرپشن دی تاریخ دیندیاں ہونیاں آکھد اے جیدی بنیاد تھامس ایکوانس دی فلاسفی اُتے اے۔ سینڈرز بوہتا اصلاحات نوں ورتد اے۔ مثلاً نفعے دی پیاس، صنعتی مرکزیت، دو طبقے وغیرہ جیڑے گاہکاں نوں کٹ پتلیاں وانگر ورتدے نیں۔

۔ مارکن اکنامکس دا جائزہ لین لئی ویکھو روبرٹ بی۔ انگلینڈ تے روبرٹ 22 (روبرٹ ایف روبرٹ معیشت دے نظریے، تے طریقے کار 22 دی تاریخ، چوتھا) ایڈیشن (میک گراہل کمپنی 1997-246-236)

جد کہ پرانی صنعت ملکی سطح تے تباہ ہو رہی اے۔ اوہ نویاں صنعتاں لارہے نیں جنہاں دا تعارف ہر شہری واسطے حیاتی تے موت دا سوال بن کے رہ گیا اے۔ ہن صنعتکاری نوں خام مال بن وچ چر نہیں لگے گا پَر خام نوں نوں آلیاں نال تیار کرنا ہووے گا۔ صنعتاں دی پیداوار نوں نہ ملک دی صنعتی تسکین نوں ذہن وچ رکھدیاں ہونیاں سانوں پرانے وسائل دی تھاں تے نویں وسائل نوں ورتنا چائی دا اے۔ سانوں پرانے مقامی ملکی عزت تے لیاقت دی بجائے اقوام عالم دی خاد انحصاری دی پالیسی نوں اپناوندیاں ہونیاں ہر پاسے محنت کرنی ہووے گی۔ امیراں دی

وَدھدی ہوئی آبادی دے پیش نظر جائیداد تے پیداوار دے ذریعے لہھنے ہون گے۔ تے ایہہ کافی پیداوار ہونی چائی دی اے تے دولت کجھ ہتھاں وچ ای نہ رہ جاوے بلکہ ایہنوں سیاسی مرکزیت دے تحت چلن دتا جاوے۔

مشینری تے مزدوری دی رویا بوہتے استعمال دی وجہ توں عوام دے سیاسی حقوق لئی تے اوہناں دی عظمت دی بحالی لئی جیڑا کم کیتا جا رہیا سی اوہ رُک گیا اے۔ ایہہ کم صرف مشین تیکر محدود ہو کے رہ گیا اے حالانکہ ایہہ بوہت ای سوکھاتے چھیتی ہو جان والا سی۔ جیکر اوس حکمت عملی نال کیتا جاں جیڑی اوہدے لئی تیار کیتی گئی سی۔ (بقول مارکسن، سنسار وچ دو طراں دے لوک رہندے نیں۔ سینڈرز نے ایہنوں منیا اے)۔

کارل مارکس تے فریڈرک اینجلز، دی کمیونسٹ مینی فیسٹو، انگلش ایڈیشن 1888، 25 جنوری 2005 ای کتاب نمبر 61 کی پیڈیا یا ۲۳ صنعتکاتے سیاسی رُہنما (رئیس) اور-2

- مزدور طبقہ (سیاسی حقوق لئی جدوجہد کرن والے) اوس نفعے لئی جیڑا پہلاں دتا جانا سی۔ 1

دے شروع وچ جدوں سینڈرز نے اپنی پی ایچ ڈی دا ٹھیس لکھیا 1980-24

اوہدے وچ وی اوہنے مارکسین بولی نوں کافی ورتیا خاص طور تے جتھے اوہ مزدوراں دے انقلاب دے نفعے دے بارے لکھدا اے۔ اپنے ٹھیس وچ سینڈرز مارکسین ڈائیلک تے نویں آر تھوڈیکس تھیا لوجی کارل بار تھ دے نال معاشرتی تاریخ نوں بیان کرن دی کوشش کردا اے۔ اوہ نازیہ نظام فیسکیزم بیان کردا اے پر اوہ حمایت سوشیا لوجی دی کردا اے۔ فیسکیزم وچ جائیداد عوام دی ضروری ہونیاں نیں۔ پر حکومت ایہناں عوامی فلاح واسطے ورتدی اے۔ سینڈرز دے مطابق پرائیویٹ جائیداد تے ملکیت دے طور تے چھوواں حکم جبر تے زیادتی توں روکدا اے۔

(رابرٹ سینڈرز کارل بار تھ پر پی، ایچ، ڈی ٹھیس، ملاحظہ کرو سینڈرز دی ویب سائٹ (ڈبلیو ڈبلیو ڈبلیو۔ سینڈرز۔ آرگ ۲۴

بائبل اوس طرز حکومت دی اجازت دیندی اے جدیاں حد اں مقرر کیتیاں ہون تے جیہدے وچ فیسکیزم تے سوشل ازم-25 دونواں نوں ورتیا جا رہیا ہووے۔

ایس کتاب وچ، تن معاشی حکم (لیبرئیرین پریس 1990 آئی این سی) بقول آسٹریلوی معاشیات دے ماہر ہانس سینہولز منڈی یاں کیپٹل ازم دے بارے یہودی مسیحی اخلاقیات دیاں دستاویزاں ای جواب دے سکدیاں نیں۔

پیداوار وچ ذاتی ملکیت دی بنیاد پورے طور تے دس حکماں اُتے آ، ایہد اصاب انکشاف اٹھویں حکم وچ ملدا اے کہ توں چوری نہ کر پرائیویٹ ملکیت دی اک ہو صورت جیڑی چھویں حکم وچ اے کہ توں خون نہ کر، جیہدے وچ ہر طراں دا ظلم تے زیادتی آجاندی اے۔ ٹی آزادی نال اک دو جے نال لین دین کرو پر ایہہ لین دین دھو کہ بازی نال نہ ہووے۔ سوٹی جھوٹی گوائی نہ دیو جیڑا کہ نواں حکم اے۔

(ایہہ ای آیتاں سینہونز دے علاوہ جو نر و بنز نے وی پیش کیتیاں۔) کیپٹلزم تے آزادی 29-1-2

ماریکسن ڈائیلک نوں استعمال کریاں ہوئیاں سینڈرز کہند اے کہ کیپٹل ازم و کھرے و کھرے دوراں تے سطحاں وچوں-26
لنگدیاں ہوئیاں تے کارپوریشنز دے ناجائز استعمال دی وجہ نال آج اجارہ داری داطقت ورجھوت بن چکیا اے۔ جیڑی کہہ بار تھ دی
تھیوری، کلاس سٹرگل دے عین مطابق اے۔

گورڈن کلارک نے اپنی کتاب فلسفہ سیاسیات وچ آکھیا کہ ہمارا انسانی فلسفہ سیاست اکوای نظام، پارٹی یا تربیت نال چلتا اے (مرد
حضرات تے شیواں دے بارے مسیحی نقطہ نظر مثلیشی بنیاداں 2005

تاہم سینڈرز نے اپنے کچھے تجربے دی اک خاص تاریخ چھڈی اے۔ مثلاً انگلینڈ وچ ایس ایس تناظر وچ بوہت تبدیلی آئی۔ 27
بوہتیاں صنعتاں اجارہ داری دی برائی توں پاک کیتیاں گئیاں۔ رومن کیتھولک پاپائی حکومت دے تحت اجارہ داری ورگی بلانوں
روکن لئی پیداواری مال دی ترسیل نوں کنٹرول وچ کیتا گیا۔ صنعتی اجارہ داراں دا زور پارلیمنٹ دے رائیں توڑیا گیا۔

دیکھو جو نر و بنز فارورڈ، گورڈن کلارک، کارل بار تھ دا تھیولوجیکل طریقہ ایکس ٹرپل آئی۔ 28

سینڈرز وی بار تھ وانگر ذاتی جائیداد دے بارے بائبل مقدس دے نقطہ نظر نال اتفاق نہیں کردا جیویں کہ اوہنے اشارہ دتا اے۔
رَب نے ساری انسانیت لئی دھرتی نوں بنایا تے انج ایہہ ہر انسان دی ملکیت اے۔ ذاتی جائیداد فطرت دا حق نہیں بلکہ ایہہ انسان نال
تعلق رکھدی اے خواہ اوہ کتوں وی ہووے۔ ایس فطرتی حق نوں انسان نوں پھسائون لئی ورتیا گیا اے۔ جدوں ایہنوں ظلم دی
صورت وچ عمل وچ لیا یا جاندا اے تاں فیر ایہنوں معاشرتی طور تے ایس طرح ورتیا جانا چاہیدا اے کہ ایہہ حیاتی نوں ودھاوے۔

۸ سٹیفن سی۔ پرکس، مسیحی معاشرے دی سیاسی معیشت، کا پرفاؤنڈیشن 2001-88-87

سینڈرز دا شخصی جائیداد دے حقوق دا نظریہ رومن کیتھولک رومن کیتھولک چرچ دے بوہت سارے پوپ صاحبان تے-29
پروٹیسٹنٹ نقاداں توں تھوڑا جیا و کھرا اے۔

سینڈرز، پی، ایچ، ڈی تھیسیس، باب نمبر 5

جولیز فیئر کیپٹلزم نوں پوریاں طور تے رد کردا ہووے سینڈرز تے آر۔ سی۔ سی۔ ایس دی رائے وچ اک فرق تے ہے اے کہ-30
اوہ سوشل ازم تے فیسکیزم وچ کوئی فرق نہیں سمجھدا۔ جد کہ بوہت سارے پوپ صاحبان نے سوشل ازم دی بجائے فیسکیزم دی
حمایت کیتی۔

پاپائیت یاں وٹیکن مخالف مسیح کی گدی اے۔ ویکھو مخالف مسیح آررہیا اے 15 اپریل 2008، نظریہ مثلیث منتخب کردہ تھامس ڈبلیو
(جو ڈیکس مارچ، اپریل 2008 مزید ویکھو۔ فرانس نیگل لی۔ بائبل مقدس وچ مخالف مسیح) اولڈ پاتھ گا سپل پریس 1992

۳۱۔ تاریخی اعتبار نال پوپ صاحبان نے سوشل ازم تے فیسکیزم دونواں دی حمایت کردا اے۔ مثلاً جدوں رومن یورپین لوکاں 31 نے وسطی تے شمالی امریکہ نوں فتح کیتا تے پیراگوئے وچ جینز ویٹس حکومت کردے سن اوہناں نے پہلاں تے مقامی لوکاں نال ہمدردانہ سلوک کیتا تاں فیر اوہناں نوں غلام بنا لیا۔ کسے نوں ذاتی جائیداد بناؤن دی اجازت نہیں سی۔ تے سوشلسٹ طرز حکومت (وی جینز ویٹس دے آہنی ہتھوں دی تشکیل اے۔

سینڈرز تے لبریشن تھیولوجی نے لاطینی امریکہ دی غربی تے زد کیتی ہوئی عوام اُتے کیپٹل ازم دے ظالمانہ اثر نوں اک اعلیٰ نمونے دے طور تے ورتیا۔ اوہ لبریشن تھیولوجی نال منتفق اے کیوں جے ایہہ لاطینی امریکہ دی مظلوم عوام نوں ظلم توں خلاصی دلان تے حکومتی تختہ الٹن لئی کارآمد اے۔ انقلاب توں بعد سینڈرز نوں ایس گل نال کوئی سروکار نہیں کہ جائیداد ذاتی ہونی چاہیدی اے تے حکومتی تحویل وچ ہووے (فیسکیزم) اے اس عوام دی تحویل وچ ہووے (سوشل ازم)۔ مسیحی معاشیات دے ماہر پال مارگن تے ایڈنوئیل نے لبریشن تھیولوجی دا تہذیبہ کیتا جیدے مطابق کیپٹل ازم اک نظام ایس جیڑا کجھ لوکاں نوں رعب تے اک گروپ نوں اک دو بے نال لڑان دی اجازت دیندا اے۔ مارگن تے نوئیل آکھدے نیں کہ لاطینی امریکن نکلاں وچ کیپٹل ازم اصل وچ جائیداد دی حقوق اُتے اک بھاری نظام ایس۔ جیڑا ذاتی کاروبار تے زمینی ملکیت دی رسائی وچ وڈی رکاوٹ اے۔ کجھ مقدمات وچ سیاسی طاقتاں ملوث نیں جیڑیاں منڈی وچ قیمتاں تے اوہنے دے اتار چڑھاؤ دیاں ذمے دار نیں۔

ایہناں نکلاں وچ غریباں نوں بوہت ستایا گیا اے۔ تے اوہ اوس سے دی حکومت ہتھوں بوہت ستائے گئے نیں۔ اوہناں نے لاطینی امریکن نکلاں نوں نویں تجارتی رُوپ وچ پیش کیتا اے۔ پَر میں ایہہ دسنا چاہو اں گا کہ ایہہ ملک تجارتی نظام توں بوہتے فیسکیزم دے بوہتے قائل نیں۔ سینڈرز منافع کمان والیاں معاشی سرگرمیاں نوں بوہت منفی رنگ دیندا اے، اوہ کارپوریشنوں نوں بھوت آکھدا اے۔ کیوں جے ایہہ جگہ تے تباہی ول راغب کردے نیں۔ تاہم بائبل مقدس وچ معاشی نظام وچ منافع نوں رعب دے اخلاقیات دے قانون دی روشنی وچ دیکھیا گیا اے۔ سینڈرز کیپٹل ازم اُتے تنقید نوں پسند نہیں کردا اے پَر اوہ ایہہ نہیں سمجھ سکدا کہ معاشیات اک کھلی سائنس اے، جد کہ اخلاقیات تے سیاسیات ہدایاتی سائنس نیں۔ اخلاقیات یاں سیاسی تجویزاں معاشی تجویزاں نال کڈیاں جان دیاں نیں ایہہ اک غلطی لگدی نہیں بلکہ ہے اے۔ جیویں کہ فلاسفر ڈیوڈ ہیوم پہلاں ای آکھ چکے نیں۔

سینڈرز اخلاقی، سیاسی تے معاشی قولوں نوں اک تھاں تے اکٹھا کر دیندا اے جیڑا غلط فہمی تے پریشانی دی وجہ بن دا اے۔ اوہ ایہہ وی نہیں جاندا کہ اخلاقیات جیڑی سائنس نیں ایس، سیاسیات تے معاشیات نوں جنم دیندی اے، جیڑیاں کہ اعلیٰ سائنس نیں اخلاقیات اک سائنس نیں تاہم ایہنوں اخلاقیات تے معاشیات دا مخرج قرار دتا جاسکدا اے۔ پَر اخلاقیات نوں اپنان توں بغیر ایہہ بے فائدہ ہو جاندا اے۔ تے ایہہ ای سینڈرز دا نقطہ انقلاب اے۔

دی فیکٹو، ترقی پذیر تے صنعتی نکال دے وچکار آزادانہ معاشی تبادلے دی نفی کر دا اے تے ایسے گل نوں لے کے سینڈرز وی ایس نظام دی مخالفت کر دا اے۔ سینڈرز اجتماعی فائدے دی گل کر دا اے۔ جد کہ دوجے پاسے اوہ شخصی فائدے نوں منسوخ کر دیندا اے جیڑا کہ معاشی تبادلے دی بناتے ملدا اے۔ انفرادی نفعے نوں رد کر نال معاشی تبادلے دی عقلی استعداد ای ملیا میٹ ہو جاندی اے۔ ارسطو دے معاشیات دے نظریے دی زونال اوہ شیواں نفع دے سکدیاں نیں جنہاں دالین دین دوجے اخلاقی بنیاداں تے کر دے نیں۔

رومن کیتھولک فلاسفر تھا مس ایکوانٹنس نے وی ایس نظریے دی حمایت کیتی اے۔ سینڈرز ایہدے الٹ آکھدے اے کہ ارسطو تے ایکوانٹنس رضاکارانہ لین دین دی حمایت (غور و خوض دے رائیں تسلیم شدہ سچیائی ایس صورت وچ کر دے نیں جیکر ایہہ ذاتی جائیداد دے اخلاقی اصولاں دی بناتے کیتی جاوے۔

سینڈرز (215-214) تے فیر تیبی سیٹ ویٹیکن دی مدد نال ہٹلر تے میزولنی دے سے وجود وچ آئی جیڑی دوجی عظیم جنگ دی وجہ بنی۔ (سیڈرز 225، 233) ہٹلر تے اوہدے ایس ایس گروپس جینز ویٹس دے بوہت نیڑے سن ایس لئی جینز ویٹس نے مشرقی یورپ نوں مشرق آر تھوڈیکس چرچ نوں تباہ کرن لئی ورتیا، ویٹیکن نے وی یہودیاں اتے واپس اسرائیل جان تے زور دتا کیوں جے ویٹیکن یروشلم نوں اپنے ماتحت کرنا چاؤندا سی۔ (سیڈرز 234) 1917 وچ انقلاب روس وچ ویٹیکن نے بولشیویکس نوں مالی امداد دتی۔

جینز ویٹس نے ویٹیکن دے پرانے ویری آر تھوڈیکس چرچ آف سروس دے وکھریاں ہوئیاں توئیاں نوں چک کے لے جان لئی بولشیویکس دی کافی حوصلہ افزائی کیتی۔ سٹیلن نوں بولشیویکس دی رکنیت حاصل کرن توں پہلاں جیڑیٹ کاہن دی تربیت دتی گئی۔ (سیڈرز 219-218) 1958 وچ پوپ پائس بارہویں دی موت دے بعد اوہناں دا جانشین پوپ جان تیسویں تے پوپ پال ششم نے پوپ پائس بارہویں دی خانہ جنگی دی حکمت عملی نوں خیر باد کہہ کے اشتراکیت دی تعلیم دتی۔ مارکیزم دے ول جینز ویٹس دے رویے وچ وی تبدیلی آگئی۔ (سیڈرز 21) رومن کیتھولک چرچ سیٹ دی معاشی فلاسفی جان واسطے ہو پرٹھو۔ جان (روبنز، کلیسائی قوانین (دی ٹریٹی فاؤنڈیشن 2005

(۔ لبریشن تھیولوجی تحریک دے دوجے پاسے جینز ویٹس کم کر رہے سن۔ دیکھو) (سیڈرز مینز ٹری بیسبلون دی گریٹ 32241
- کپٹلزم تے لبریشن تھیولوجی لاطینی امریکہ وچ پال مارگن تے ایڈنویئل، شعبہ معاشیات تے کاروبار، ویسٹرن کالج سائٹا برپارا، 33

سی، اے، دسمبر 1990

- مارگن تے نوویئل 348

- سرچینٹریزم ایک سیاسی اصولاں داکتا بچہ اے جیڑا قومی دولت نوں قیمتی دھاتاں تے چنگیاں شیواں دی برآمدات دے رائیں 35 ددھان دی ترکیب دیندا اے۔ جنھوں چند حکومتاں نے سولہویں تے اٹھارویں صدی وچ اپنایا سی۔ گھریلو صنعتاں دے بچاؤ لئی مرچینٹریزم بوہت فائدہ مند اے۔ تے مرچینٹریزم پالیسی آج وی اپنی تاثیر رکھدی اے۔ فیسکیزم ایک رعب دار طرز حکومت اے جیڑی معاشی تے صنعتی سرگرمیاں نوں آہنیکے ہتھوں نال سنبھالدا اے۔ فیسکیزم مکتی واری مرچینٹریزم دے پہلوواں نوں ورتدی اے۔ تے عوامی شہرت حاصل کرن لئی ایہنوں عمل وچ لیاؤندی اے۔

ہور تشریح لئی ایہہ پہلے پہلے ہیوم دے ہتھوں آگے ودھی۔ ویکھو دیبر وائے ریڈ مین، اکنامکس اینڈ فلاسفی آف سائنس۔ (اؤکسفورڈ یونیورسٹی پریس 1993) 181-183۔ بے سود دلیل انج دی ہوندی اے کہ ایکس مینوں پسند اے ایس لئی ایکس چنگا اے۔ بائبل وچ کتاباں دی ترتیب تے ابتدائی نسب نامیاں نوں سمجھن لئی ویکھو گورڈن ایچ کلارک۔ اے کر سچن ویو آف مین اینڈ تھینگز۔ باب نمبر 4۔ زوال توں پہلاں اکنامکس ایک سائنس سی جڈ کہ اخلاقیات ایس دائرہ کار وچ نہیں سی گنی جاندی۔ نون زوال توں بعد وچ حکومت دی ذمے داری اے کہ دونوں نوں اوہناں دی ٹھیک رُو وچ بحال کیتا جاوے۔ کلارک مزید سائنساں دی ونڈ دے بارے گل کردا اے۔

- ویکھو روبرٹ کیپٹلزم تے آزادی 370۔ ارسطو دا نظریہ معاشی لین دین، نیکو میجن اخلاقیات وچ بیان کیتا گیا اے۔ (میکسیلین 38 ادارہ اشاعت 1962 کتاب نمبر 5-123، 128۔ جیدے وچ ارسطو اک جختی تے مکان دے لین دین دی مثال دیندیاں ہونیاں آکھدا اے کہ تبادلے لئی ضروری اے کہ دونوں دیاں قیمتاں دی بجائے لوڑنوں ذہن وچ رکھیا جاوے۔ ایہہ تناسب کیوں قائم ہوندا اے۔ ارسطو ایہدی تشریح نہیں کردا۔ ارسطو دا نظریہ لین دین محنت دی عظمت دی تحریک توں علاوہ ہو کجھ نہیں جیدی تائید بعد وچ آرم سمٹھ، مارکس تے دو بے معاشیات دے ماہراں دی ویکھو، ایکی لنڈ بے آرتے ہیبرٹ، معاشیات دی تاریخ، نظریہ تے طریقہ کار۔

- کیپٹلزم تے شرح متناسب دا قانون وی نظر وچ رکھیا جاوے۔ 16

- اصول ایہہ اجازت دیندا اے کہ ہر ملک داہر شہری تجارت نال منافع کماوے۔ نظریہ معاشیات، رضا کارانہ معاشی لین دین 40 وغیرہ ر ب دے دے ہوئے ذریعے نہیں تار جے انسان اپنی گھریلو حیاتی دیاں لوڑاں نوں پورا کر سکے۔

- جائیداد تے شیواں دے لین دین نال غریبی نوں گھٹ کیتا جا سکدا اے۔ ایہدے بغیر لوکاں نوں غریبی وچوں نہیں کڈھیا جا 41 سکدا۔ سینڈرز ایہہ گل نہیں سمجھ سکدا۔

کیوں ہے مسیحی سیاست ڈنیا دا اک حصہ اے۔ سینڈرز من دا اے کہ سانوں غریباں تے مجبوراں دی مدد کرنی چاہیدی اے۔ 42
 کلیسیائی نوں مغرورتے ذہنی توازن توں بے بہرہ لوکاں دا خیال رکھنا چاہیدا اے۔ پرائنج دے لوک تعداد وچ بوہت گھٹ نیں۔
 بوہتے لوکاں نوں خیرات دی نہیں بلکہ چنگی تعلیم دی لوڑ اے۔ جیڑا اوہناں لئی کمائی داراہ بن سکے۔

اگرچہ اوہ اوہناں لوکاں بارے نہیں دسد ا جنہاں نے ایہہ سب کرنا ایں پر اوہ یقین نال آکھدا اے کہ ہر شہری نوں روزگار ملنا چاہیدا
 اے تے اوہ سارا کجھ وی جیڑا احیاتی لئی ضروری اے۔ تے ایہہ حکومت ای کر سکدی اے۔

ایہہ خیال وی آر۔ سی۔ سی۔ ایس دا دتا ہونیا اے۔ کیپٹل ازم اک انج دا معاشی نظام ایں جیدے وچ انفرادی تے اجتماعی سطح 44
 تے لوک جائیدادیں بنا سکدے نیں تے اوہدے نال منافع کما سکدے نیں۔

ایہہ اوس سیاسی نظام دا حصہ اے جتھے حکومت صرف مجرماں نوں سزا دیندی اے تے چنگے لوکاں نوں ودھن پھلن دے موقعے
 (دیندی اے)۔ (دیکھو رومنز 13)

مجرماں نوں سزاتے بے قصوراں نوں معاف کرن لئی حکومت عدلیہ دا نظام رکھدی اے جیدامقصد نلک وچ نظم و ضبط تے امن 46
 قائم رکھدا اے۔ رِب مملکت نوں معاشرتی پروگراماں تے روپے پیسے دی گردش وچ بالواسطہ حصہ لین توں روکدی اے کیوں جے
 ایہہ شیواں حکومت دے انتظامی کردار نوں خراب کردیاں نیں۔

مغرب وچ آزادی تے خوشحالی دے فروغ لئی سینڈرز پروٹیسٹنٹ اصلاحات نوں کوئی اہمیت نہیں دیندا، جینی اوہ کیتھولک 47
 لکھاریاں نوں دیندا اے۔ ایہہ اوس سے دی گل اے جدوں رو من کیتھولک اوتھے حاکم سن۔ ویب سائٹ تے اپنے مضمون وچ
 سینڈرز آکھدا اے۔

سولہویں صدی وچ کیتھولک یورپین تے ایمان رکھدے سن کہ معاشی لین دین لوکاں دے اک دو بے نال چنگے تعلقات بنان دا ذریعہ
 بن دے نیں۔ تے ایہہ رِب دے آئین دے مطابق اے۔ تے مذہب ایہدی اجازت دیندا اے تے ایہہ انسانی کمتی لئی ٹھیک
 اے۔ سترھویں صدی توں بعد مذہب تے معاشیات وکھ ہو گئے، جیدے دووڈے نتیجے سائمنے آئے۔ معیشت مذہبی کنٹرول وچوں
 جاندی رہی تے شخصی اے انفرادی کنٹرول وچ آگئی۔ دو جا معیشت دے نال اوہ کجھ ہونیا جیڑا پہلاں بیان کیتا گیا اے۔

شرح متناسب دا قانون (جیڑا منافع دے تناسب دا قانون وی اکھواندا اے آکھدا اے کہ جدوں کوئی اک بندہ کم کردا اے 40
 تاں اوہ اپنے لئی اک انج دا موقع تلاش رہیا ہوندا اے)۔ (اوہ جیڑا کم آج تیکر اوہنے کیتا نہیں ہوندا) جیڑا اوہنوں ترقی دیوے۔ لوک
 بوہت وڈھے وڈھے موقعے لہ لیندے نیں کیوں جے وہناں کول قابلیت تے صلاحیت ہوندی اے۔

کیوں جے شرح متناسب اک عالمگیر معیشت دا قانون ایں۔ جیڑا انسانیت دے لئی چنن دا معیار تے پیداواری صلاحیت نوں فروغ دیندا اے۔

آسٹریں معاشیات دے ماہر لوڈگی وون ایہنوں نفعے دا قانون کہنا پسند کردا اے (کلاسیکل معاشیات دے ماہر ڈیورڈو بھی آکھدا سی) ایہہ (قانون انجمن ایس۔ (ہیومن ایکشن، کنٹیٹمیر میری بکس، آئی این سی، تھر ڈیو انڈر ڈاٹ ایڈیشن 1963 باب نمبر 8 کیوں جے جیکراک گروپ چنگی پیداوار دیندا اے تے دو جا ایہدے نالوں وی چنگی پیدا کر سکدا اے۔ جد لوکاں تے پیداوار دے وچکار شرح متناسب ٹھیک اے۔

ایہہ قانون وضاحت لئی اے۔

بائبل وچ سب توں چنگی مثال پاک تثلیث دی اے۔ اکلاثالوٹ رَ ب جیڑا کم کردا اے۔ ویکھ تھامس سکرمیکر، کام تے تثلیث، (مسیحیت تے معاشرہ 5 نمبر 2) (اپریل 1996

9۔ انسان داکم عظمت نال بھریا ہونیا اے کیوں جے ایہہ اوس رَ ب دی سنت نوں ظاہر کردا اے جیڑا آپ کم کردا اے۔ 10۔

رَ ب سب توں بوہتا کم کردا اے ایس لئی انسان دی ذمے داری وی بوہتے توں بوہتا کم کرن دی اے۔

مارکس دے مطابق کم ہمیشہ لڑاند اے کیوں جے ایہہ مالک ملازماں کو لوں دبا کے کراندے نیں۔ (۲)

کم گدی وی نہیں نگدی ایس لئی ایہنوں جدوں وی کیتا جاوے ایہہ جان کے کیتا جاوے کہ رَ ب لئی کر رہے آں (۳)

پاک تثلیث داکم تن شخصیاں وچ تقسیم کیتا گیا اے، باپ، پترتے روح پاک وچ۔ مثلاً محنت دا خیال (۴)

انسان داکم ہمیشہ دو جیاں لئی خدمت ہونا چاہیدا اے۔ پاک تثلیث وچ اک داکم دو جے دو لئی فائدہ مند رہیا۔ انسان داکم وی انج اپنے تے دو جیاں دے فائدے لئی ہونا چاہندا اے۔

جدوں وی کوئی کم کردا اے تے نفع تے نقصان اوہدے ذہن وچ ہوندے نیں تے اوہ فائدے دی آس تے کم کردا اے (جنھوں

معاشیات دے ماہر نفعے دا موقع آکھدے نیں۔ پرسیڈنٹز نفعے نوں نقدی دی نظر نال ویکھدا اے جد کہ بائبل وچ اکثر نفعے نوں انج

بیان کیتا گیا اے جیڑا ایمپلائمنٹ دے قابل نہیں (مرقس 8.36) متوقع نفع تبادلاہ کرن والی پارٹیاں دے وچکار ہوند اے۔ جیدی بنیاد

ایس گل تے ہوندی اے کہ انسان رَ ب دی بنائیاں ہوئیاں شیواں نوں کئی اہمیت دیندا اے۔ رَ ب جیرون نوں اہمیت دیندا اے۔

انسان رَ ب دی شکل تے بنایا گیا سی، انسان نوں وی شیواں دی قدر کرنی چاہیدی اے۔ تے ایسے لئی انسان دی پرکھ ضروری اے

، لین دین دے معاملیاں وچ۔ ویسے تے انسان داہر کم تبادلاہ تے مشتمل اے۔ انسان جیڑا رَ ب دی شکل اُتے بنایا گیا سی اپنے

معاشی مفاد لئی حکمت عملی بناند اے۔ منزلاں دا تعین کردا تے کم کردا اے۔

شیواں دی اہمیت دا نظریہ اگرچہ بائبل وچ موجود سی پر انیسویں صدی توں پہلاں ایہہ منظر عام تے نہیں سی آیا تے نہ ای سیکولر

لوک ایہنوں لے کے آئے۔

دو اقتباسات بیان کرن دے لائق نہیں جنہاں نوں رَب داکلام ساڈے لئی پیش کر دا اے، اک آدم داپاپ جیڑا اک نسل چوں دوجی وچ موروثی پاپ دی شکل اختیار کر گیا۔ تے دو جا کتی دا تا دا وعدہ۔

۔ بائبل مقدس دا ذاتی جائیداد دے حوالے نال نظریہ بوہتا اہمیت دا حامل اے۔ جیڑا انسان دی شخصی تے اجتماعی بھلائی دا ذریعہ 42 اے۔

۔ سینڈرز 5-43

۔ انصاف دے نال مزدوری ادا کرن دا نظریہ رومن کیتھولک فلاسفر تھامس اکیونسن نے فروغ دتا۔ (جنھے قتل دی قانوناً 44 سزا، تے بدعت، منحرف، غلامی دے خلاف تے تجارت دے بارے قانون متعارف کروائے مثلاً کیپٹل ازم تے بیشتر پاپائی فرماناں دے رائیں مزدوراں نال منصفانہ سلوک تے مناسب مزدوری تے نفعے دی تعلیم دتی گئی مثلاً دی روم، نوویرم۔ ویکھو رومنز کیپٹلزم تے آزادی باب نمبر 3 اس فرمان دی مزید تشریح دے لئی ویکھو رومنز کلیسیائی قوانین۔

۔ انگلینڈ وچ سترھویں صدی دے دوران رومن کیتھولک اجارہ داراں نے تقریباً ساریاں صنعتی علاقیاں وچ جنہاں دے حکومتی 45 (اجازت نامے سی دباؤ تے سخت رویے نوں اپنایا۔ دیکھو پر کس 87

۔ رومنز کیپٹلزم تے آزادی 466 47۔ دیکھو پر کس مسیحی معاشرے دی سیاسی معیشت اپنیڈیکس ڈی 46

اُدھار رقم لینا، اپنی پہنچ توں ودھ کے خرچ کرنا تے بوہت ساری دولت رکھنا نیکی خیال کیتا جان لگا۔

۔ ایس ایمان دے نال معیشت مذہبی کنٹرول وچ ہونی چاہیدی اے۔ سینڈرز فی اخلاقیات نوں ہدایاتی سائنس تسلیم کر دا اے تے 48 معاشیات نوں تعریفی سائنس دی حیثیت نال قبول کر دا اے۔

سینڈرز (بائبل تے معاشیات) اپریل 1994 سینڈرز ویب سائٹ

۔ اپنے بیان وچ اوہ آکھدا اے کہ نوں ماہرین معاشیات دی متناسب تنقید نے غلطی نال ایہنوں ریاضیاتی سائنس بنا دتا اے۔ نوں ماہرین 49 معاشیات تجرباتی طریقہ کار اُتے یقین رکھدے نیں جیڑا فزیکل سائنس وچ ور تیا جاندا اے۔

آئین ماہرین معاشیات مثلاً لڈوگ ون میز نے بوہت واری ایہہ نقطہ بیان کیتا اے۔ ویکھو لڈوگ ون میسرز ہیومن ایکشن تعارف 10-1 زمانہ وسطی (چھویں صدی توں پندرھویں صدی) وچ شخصی تعلقات دی اہمیت اُتے اپنے خیالاں نوں پڑھدیاں ہونیاں، ہر 50

اک نوں شہیداں اُتے مبنی کتاب نوں پڑھنا تے ایہہ جائزہ لینا چاہیدا اے کہ چرچ آف روم دا دو جام کاشفاتی حیوان، آہنی ہتھیاں نال حکومت کر دا اے۔ لکھاں پروٹیسٹنٹ لوکاں دا قاتل تے مومنین دی پہنچ توں ڈور رکھن والا ویکھو کہ ایہہ بیان کنا بعید العکاس

رومنز (کیپٹلزم تے آزادی) باب نمبر 22

- سینڈرز، بوہت سارے پروٹسٹینٹ تے رومن کیتھولک تھیا لو جیسٹ تے مُصنّفین دے خیالاں دے اُلٹ ایہہ وسیع پیمانے تے 51 قابل قبول انجیلی پرچارسی۔ جیڑا مغرب نوں غریبی توں خوشحالی ول نوں لیائی۔

آئین نوں بائبل مقدس دے اخلاقی اصولاں وچ بدلیا گیا۔ جیویں کہ ایمانداری، سخت محبت، آئون والے سمے لئی بحث، تے بچیاں لئی تعلیم، ایہہ اسلامی تعلیم سی جیڑی کیلون ازم آکھواندی اے تے جیدی وجہ نال سیاسی تے معاشی آزادی مغرب داحصہ بنی، بوکنز دے مطابق جنہاں اصولاں دی ایہہ پیروی کردے تے جیڑی تعلیم اُتے ایہہ ایمان رکھدے نیں بوہت ای اہمیت دی حاصل اے۔ ایس لئی اوہناں نوں چاہید اے جنہاں اصولاں اُتے اوہناں دیاں حیاتیاں تے حکومت دی بنیاد اے اوہدے مطابق لوکاں دی خدمت کرن۔ (ایہہ کیلون نے آکھیا) ایہہ انسان دی فطرتی عظمت دے بارے سکھاندی اے۔ ایہہ اوہنے دے خلاف آکھیا جیڑے کجھ لوکاں نوں دوجے لوکاں توں اُتے سمجھدے نیں کیلون ازم تے ری پبلکن ازم دونوں دا آپس وچ گہرا تعلق اے۔ کیلون ازم نے اپنے آپ نوں دنیا وچ عظیم تر گوائی دین والی قوت دے طور تے منوایا اے۔

[مثال دے طور تے ویکھو (دی فور بیمن بک) (لولٹا ہاوس 1993

- ر ب دی بادشاہت تے انسان دی شخصی اہمیت تے اصلاحی ایمان دی بوہت شاندار تعلیم اے۔ کلیسیا دا ہر رکن پاسٹور گی 52 اہمیت رکھدا اے۔

جد کہ رومن ازم تے آرمن ازم وچ اختیار صرف کلر جی دے کول ای ہوندا اے۔ کیلون ازم ہر اک نوں سکھان تے توجہ دیندی اے تے بوہت سارے پروٹسٹینٹ اپنے بچیاں نوں سکھان لئی قربانیاں دیندے نیں کیلون ازم کیتھیڈرل نوں بے سود قرار دیندی اے تے سکول، کالج تے یونیورسٹیاں قائم کردی اے۔ ہارورڈ ڈیالے ارپرنسٹیٹن یونیورسٹیاں کیلون ازم دے پیروکاراں دیاں قائم کیتیاں ہونیاں ای نیں۔

بوٹنر قسمت دے بارے اصلاحی تعلیم 391-428

- فیر بوٹنر دے مطابق ہر بندہ اے تسلیم کرے گا کہ کیتھولک دے خلاف پروٹسٹینٹ انقلاب ای سی۔ جنھے ہُن دے دور نوں 53 خالص مذہبی تے قانونی آزادی دتی۔ تے جنھے وی ملک تے قوماں نے ایس آزادی نوں حاصل کیتا تے ایہدے توں فائدہ لیا کیلون ازم دے پیروسن۔

بوٹنر 396-397

- سینڈرز ٹھیک اے جدوں اوہ آکھدا اے کہ یو۔ ایس نے بوہت ساریاں غیر ضروری جنگاں اپنے اوہناں حکمراناں دی وجہ نال 54 لڑیاں جیڑے کہ کوئی واضح مقصد نیں سی رکھدے۔ پر اوہ ایس سچائی توں انکار کردا اے کہ مذہبی تہذیب دی بربادی جیڑی کہ

پچھلیاں دو صدیاں توں جاری اے اوہ وسیع سطح تے قابل قبول انجیلی تے تحریک اصلاح دی بنیادی ٹھیلو جی دی نفی دا نتیجہ اے۔

بوٹنر 420

جان روبنز نشانہ ہی کردا اے کہ مسیحی تھیالوجی دی مغرب وچ نفی دی وڈی وجہ بیسویں صدی وچ ہون والی بوہت ساری قتل و55 غارت سی جیڑی کہ تاریخ دے ورقے سمیٹے ہوئے اے۔

سینڈرز رو من کیتھولک چرچ دے اوس کردار نوں وی رد کردا اے جیڑا اوہنے جنگ دے بعد یورپ نوں اکٹھا کرن، آر سیسی ایس دے آہنی ہتھاں نال پروٹیسٹنٹ لوکاں نوں بچان لئی کیتا۔

لکھاں لوک تے ابورشن اپنی ای حکومت دے ہتھوں قتل ہوئے۔ اکیسویں صدی وچ پروٹیسٹنٹ بیداری نے ایس نوں سیاہ 56 دور دا خاتمہ کیتا جیڑا غلامی، ظالم تے جنگ نال بھریا ہوئی اے۔

روبنز کیپٹلزم تے آزادی وچ اکیسویں صدی دیاں مذہبی جنگاں۔ 355

سینڈرز تے کیپٹل ازم اے تنقید کرن والے ایہہ حقیقت کیوں نہیں من لیندے کہ آج وی دنیا دے بوہت سارے ملک کیپٹل 57 ازم طرز حکومت نہ ہون دی وجہ توں غربت، بیماری، تے جنگ وچ نیں۔ کیپٹل ازم اک انج داطرز حکومت اے جیڑا مسیحی سیاسیات تے اخلاقیات اے مبنی ایں۔ تے جیدے رائیں عوام نوں غربت تے جہالت وچوں کڈھ کے خوشحالی تے کامیابی ول لیا جاسا کدا اے۔ سینڈرز دوجے منحرف مسیحیاں نوں پسند کردا اے جیویں رون سائیڈر (بھک دی دنیا وچ امیر مسیحی، انٹورلٹی پریس، بوہت سارے ایڈیشن۔

روبنز کیپٹلزم تے آزادی وچ اکیسویں صدی دیاں مذہبی جنگاں 364

الزام لگاندے نیں کہ ترقی یے یافتہ نکال دی بُری حالت دے ذمے دار صنعتی ملک نیں۔ سینڈرز ٹھیک اے کہ دنیا ہو ربت 58 پرست بن رہئی اے۔ تے ایہہ اشتہار انگیزی نال کوئی تعلق نہیں تے نہ ای بار تھ دی (کلاس سٹرگل) دے نال بلکہ ایہہ پروٹیسٹنٹ تحریک اصلاح دی مسیحی تھیالوجی توں دوری دی وجہ توں اخلاقی انحطاط پذیر ی دا شکار نیں۔ سینڈرز چونکہ کیپٹل ازم دی کوئی تعریف بیان نہیں کردا ایہہ مطلب اے کہ بت پرستی دا کوئی وجود ای نہیں۔

دو جاہد قسمت نتیجہ جیڑا سینڈرز خود ای دسد اے اوہ ایہہ اے کہ اگرچہ اوہ ایہدے توں ناواقف اے۔ تاہم سچائی ایہہ ای اے کہ سوشل ازم تے فیسکیزم نظام وچ پیداوار دے سارے ذریعاں نوں حکومت کنٹرول کردی اے۔ مملکت مزدور نوں اپنے اختیار وچ رکھدی اے۔

رون سائیڈر مارکسن ابرو وچ تجیر شدہ جان ڈبلیو روبنز، رون سائیڈر کونٹرا ڈیوم، دی ٹریٹی وپومارچ، اپریل 1981

جد کہ سوشل ازم تے فیکیزم وچ کوئی شخصی آزادی نہیں اے۔ سینڈرز کیپٹل ازم تے دو جے نکالیاں نوں پسند کردا اے۔ دی فیکسٹو انسانی آزادی اُتے غلامی نوں ترجیح دیندا اے۔

۔ بقول جان روبنز بائبل مقدس سینڈرز تے دو جے نکالاں لئی کیپٹل ازم اُتے انگلی چکن لئی چنگی تھاں اے۔ 59
کیپٹل ازم، ری پبلکن طرز حکومت تے محدود اختیاراں دے نال ذاتی جائیداد دے حقوق، مسیحی اخلاقیات دے تحت شخصی آزادی نال لطف اندوز ہونا مثلاً (دس حکم

ایہہ اوہ گلاں نہیں جنہاں دے بارے انجیل پاک سو نوں سکھاندی اے تے جیدی پیروی کر کے اسیں اپنے آپ نوں تے سنسار نوں خوشحال بنانا ایں۔ کیپٹل ازم مسیحی اخلاقیات تے سیاسیات دونواں دے بغیر ناممکن ایں۔

4848 Sanders, "Scripture and Economics," April 1994, www.rsanders.org.

4949 Austrian economists, such as Ludwig von Mises, have made this point many times. See Ludwig von Mises, *Human Action*, Introduction, 1-10.

5050 Robbins, *Freedom and Capitalism*, Chapter 22.

5151 See for example, *The Forbidden Book* (Lollard House, 1993).

5252 Boettner, *The Reformed Doctrine of Predestination*, 391, 428.

5353 Boettner, 396-397.

5454 Boettner, 420.

5555 Sanders also overlooks the major role played by the Roman Catholic papacy, instigating war after war to try to unify Europe and the rest of the world under the iron rule of the RCC-S, and destroying Protestantism.

5656 Robbins, "The Religious Wars of the 21st Century," in *Freedom and Capitalism*, 355.

5757 Robbins, "The Religious Wars of the 21st Century," in *Freedom and Capitalism*, 364.

5858 Ron Sider's Marxian approach to economics is discussed by John W. Robbins, "Ron Sider Contra Deum," *The Trinity Review*, March-April 1981.

5959 Robert G. Anderson, "Two Ways of Life," *The Freeman*, October 1979, reprinted in *Private Property and Political Control* (The Foundation for Economic Education, 1992).

۔ روبرٹ جی ایڈرسن۔ زندگی کے دور استے دی قری مین اکتوبر 1979۔ ذاتی جائیداد اور سیاسی کنٹرول میں دوبارہ اشاعت شدہ 59

((معاشی ایجوکیشن کی بنیادیں 1942))